
IN MEMORIAM

ПАМ'ЯТІ ТАМАРИ КОНОВАРТ

(23.10.1937–1.04.2021)

1 квітня 2021 року відійшла у вічність Тамара Євгенівна Коноварт – музикознавець, член НТШ, багатолітній викладач нашої музичної Академії. Вона належала до покоління української мистецької інтелігенції, яке вийшло на професійний шлях у 60-х і своєю науковою, педагогічною працею, громадянською позицією і глибоким патріотизмом протистояло як могло радянській ідеологічній політиці, спрямованій на перекручування або й відверту фальсифікацію багатьох явищ української історії та музичної культури.

Тамара Євгенівна Коноварт народилася 23 жовтня 1937 року у Зборові на Тернопільщині. Вона походила з галицької священичої родини, однієї з багатьох у той час в Галичині, яких об'єднувала українська ідея, християнські засади моралі та етики і високі культурно-естетичні запити. Музика у родині завжди займала важливе місце. Бабця, Марія Кузів (в заміжжі – Вонс) здобула освіту в Руському інституті для дівчат в Перемишлі. Виступи з хором, уроки співу і диригування у самого С. Людкевича стали для неї визначальними – обдарована абсолютним музичним слухом, чудовим голосом, даром імпровізації, вона брала участь у всіх музичних імпрезах Інституту. Згодом, вже як їмосць села Ігровиця, організувала з сільської молоді хор, один з кращих на Тернопільщині, а у пресі її називали однією з перших жінок-диригенток на Західній Україні. Аматорський театр, який Марія Вонс створила у селі, мав у своєму репертуарі дві поважні постановки – оперу Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм» та дитячу оперу М. Лисенка «Коза Дереза».

Мама – Ірена (Орися) Вонс – закінчила факультет диригування Львівської консерваторії, співала в хорі «Трембіта» та хорі Львівського оперного театру. В їх помешканні по вул. Леонтовича завжди булолюдно, бо там знаходили тимчасове проживання молоді музиканти та балерини. Саме Орися запропонувала сестрам Байко готуватися до свого першого публічного виступу в неї вдома, бо мала фортепіано, якого не було у дівчат, що тільки приїхали до Львова, а на сам виступ, який пройшов з величезним успіхом, одягнула тріо у власні вишиванки. Батько – Євген Назарко – був талановитим скрипаєм і диригентом.

Зважаючи на музичні здібності, які виявляла донька, 1945 року батьки віддали її у музичну школу (тепер так. зв. «десятирічка» ім. С. Крушельницької), де вона вчилася в одному класі разом з Борисом Кокотайлом, Галею Стернюк, Лідою Крих, Мирославом Скориком, Оксаною Панасюк, з якими довгий час потому підтримувала дружні стосунки. Вона згадувала ті часи: якщо хтось з учнів не приходив до школи, а вчителька на його місце садила іншу дитину – це означало лише одне: його сім'ю вивезли в Сибір. Діти нічого не розпитували, вони все розуміли, бо ніхто не знав, коли приїде його черга, і у їхніх сім'ях теж були спаквані валізи. Так одного разу не прийшов до школи малий Мирослав Скорик...

Кафедри історії і теорії та композиції
Львівської державної консерваторії, 1969 рік.

Верхній ряд (зліва направо): Юрій Булка, Юрій Сливинський, Лешек Мазепа,
Тамара Гнатів, Володимир Флис, Тамара Коноварт, Михайло Лемішко,
Олександр Зелінський, Вячеслав Цайтц

Нижній ряд: Зеновія Штундер, Марія Білинська, Роман Сімович, Станіслав
Людкевич, Євген Козак, Анатолій Кос-Анатольський, Йосиф Волинський
(фото з архіву Т. Коноварт)

У 1956 році Тамара поступила в консерваторію на музикознавчий факультет, який славився музичними світилами європейського масштабу. Це була плеяда корифеїв-музикантів, які здобули музичну освіту у Празі, Відні, Берліні, Ляйпцигу. Більшість з них – композитори з великим творчим доробком, відомі диригенти та музикознавці: Станіслав Людкевич, Роман Сімович, Адам Солтис, Анатоль Кос-Анатольський, Анджей Нікодимович, Іларіон Гриневецький, Стефанія Павлишин, у якої Т. Коноварт (тоді – Назарко) спеціалізувалася і успішно захистила дипломну роботу на тему «Хорова творчість А. Кос-Анатольського».

Після закінчення консерваторії Т. Коноварт спочатку працювала завідувачем кабінету історії музики, довкола якого, за її спогадами, згуртувалася дружнє товариство розумних, дотепних і гострих на язик студентів і молодих викладачів: В. Флис, Я. Якуб'як, А. Конотоп, М. Кириліна, Г. Ляшенко, М. Галій, А. Терещенко, М. Михальчук, Л. Корній, Т. Гнатів, О. Зелінський та ін. У той час вони були талановитими і перспективними молодими музикантами, а сьогодні – відомі українські композитори і музикознавці, праця яких сформувала високі професійні і морально-етичні стандарти як наукові, так і педагогічні. Всіх єднала молодість, музика, гумор і щира приязнь, яка тривала роками. Коли в 1986 році в Тамари народилася перша внучка, Ярема Якуб'як написав слова і музику вітальної оди, яка починалася речитативом доцента Флиса, а закінчувався урочистою фугою всіх членів кафедри. Власною рукою Ярема Якуб'як розписав текст, ноти, темпові позначки та ролі для всіх

«кафедралів»: Л. Ярославич, Ю. Ясіновського, Л. Баб'юк, Є. Дзюпини, Л. Шульги і самого себе. Автограф цього твору Тамара зберігала як гарний спомин про сердечну атмосферу між колегами.

Кафедри історії і теорії музики ЛДК на відпочинку, 1970-ті роки:
Юрій Ясіновський, Стефанія Павлишин, Олександр Зелінський,
Любов Баб'юк, Юрій Сливинський, Тамара Коноварт, Юрій Булка

1971 року Т. Коноварт стає старшим викладачем кафедри історії і теорії музики Львівської державної консерваторії, а після створення у 2001 році кафедри музичної україністики (пізніше – медієвістики та україністики), яку очолив проф. Ю. Ясіновський, – доцентом цієї кафедри. Саме тут вона завершила свою багатолітню працю над музикознавчими статтями Івана Франка і у 2006 році опублікувала збірник «Іван Франко про музику». Предмет, який вона викладала протягом багатьох років на виконавських факультетах, – історія світової музики. А оскільки цю базову дисципліну вивчають на першому курсі всі студенти, то за роки педагогічної праці її лекції прослухало тисячі студентів! Тепло і з гумором згадувала Тамара Коноварт про Володимира Івасюка, який подарував їй свою першу платівку з піснями у виконанні Софії Ротару з присвятою; талановиту п'яністку Етеллу Чуприк, яка на екзаменаційне питання про віденських класиків геніально заграла Брамса; Олександра Пономарьова, який співав на іспиту свою найновішу пісню, що згодом стала суперхітом; Павла Дворського, який організував зі студентів хор і ілюстрував на лекціях мотети і мадригали, та багатьох інших...

Колеги і учні завжди будуть пам'ятати Тамару Коноварт як яскравого, з чудовим почуттям гумору прекрасного педагога і високопрофесійного музикознавця. Світла пам'ять!

Уляна Граб

